

## Abonamentul:

pe 1 an 6 cor.  
pe 1/2 an 3.—  
pe 1/4 an 1-50

## ROMANIA:

pe 1 an 10 lei  
pe 1/2 an 5.—

# TARA NOASTRA

REVISTA SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția  
și  
administrația

SIBIIU  
NAGYSZEBEN  
strada Morii 8.

## An nou.

Suntem în drumul nostru la o răsplântie nouă: s'a mai scurs un an în veșnicie. Pentru neamul românesc din această țară zilele s'au strecurat grele în mersul lor și ne-au adaos prilejuri înalte de suferință și nemulțumire. A fost un an rău care ne-a îngreunat traiul cu poveri neștiute încă. În lupta lui îndărătnică pentru trai, poporul nostru a suferit lovituri neașteptate. Au ieșit la suprafață porniri noi și planuri proaspete de-a încătușă forțele noastre. Acum, în pragul unui an nou, ne dăm seama câte-am avut de încrestat la răvașul multelor năcazuri.

Datoria cronicarului e să aleagă semnele vremii, să smulgă din șirul întâmplărilor zilnice firul care urzește povestea: să înfățișeze icoana sufletelor. Și pătrunzându-te de această datorie, ascultând îndemnurile ei, ajungi să înțelegi că e destul de jalnic chipul pe care-l privești cu ochii tot mai îndurerați. În lupta lui inegală poporul nostru a fost stângenit în drumul progresului. Într'o viață politică sbuciumată, lipsită de sorți de izbândă, toate ramurile de manifestare a forțelor unui popor se încâtușază. Și această încâtușare, ale cărei obezi ne strâng tot mai mult zi de zi, — a ajuns să ia proporții tot mai mari la noi. Urmările nenorocite răsar pe ici pe colo: urite pete de umbră pe sufletul nostru.

În această luptă zilnică de apărare dârză a avutului nostru, presa a fost în cel dintâi rând al muncitorilor cu inimă și stăruință. Așa modestă cum e, gazetăria noastră, împlinește cel mai curat și cel mai neprețuit apostolat al aspirațiilor noastre. Indurând greutatea la fiecare pas, luptând cu sărăcia, cheltuind suflet și liniște pentru a-și găsi răsplata în închisorile Vașului și ale Seghedinului, sau plătind bani grei de osândă, — puținii oameni grupați în jurul celor câteva gazete ale noastre și-au împlinit datoria lor către obște.

La această muncă care-și poate căuta o mulțumire în nădejdea zilei de mâine, — cei câțiva bărbați din jurul acestei reviste au contribuit și dânsii după puterile lor.

Urmând drumul început cu aceiaș îndărătnicie, cu aceiaș credință și aceiaș îndrăzneală, revista noastră va merge înainte călăuzită de gândul care i-a dat ființă. Păstrându-și desăvârșita libertate, neatinsă de rostul vre-unei grupări, ci urmărind numai interesele superioare ale neamului, această revistă va căuta și de-aici înainte să fie un organ de apărare a existenței noastre primejduite și un mijloc de lămurire a problemelor de diferit ordin cari se impun în împrejurările actuale.

În frământarea noastră internă vom căuta să păstrăm aceiaș linie de conduită: Urmând îndrumările unui răsplat spirit critic, vom atinge neajunsurile societății noastre și de câteori se va simți trebuința vom răscolii păcate și vom așeză în lumina lor adevărată

pe oamenii dubioși cari în zilele noastre grele ne tulbură apa. Vom contribui astfel la primenirea morală a societății noastre care e singura cheazășie de izbândă a unui popor luptător.

Urmând aceste îndrumări vom munci mai departe alături de sufletele curate cari cred cu tărie în venirea unui:

„An-Nou fericit“.

## Situația.

Ceeace se poate constata cu ușurință, de încheierea vechiului an, este încurcarea generală în care se află partidele politice cari compun majoritatea parlamentară. Această zăpăceală s'a remarcat cu deosebire în timpul sărbătorilor, cu ocazia obicinuitelor discursuri de Anul-nou și chiar la recenta vizită a lui Werkerle la Viena. Există adevărat mari deosebiri de vederi între partide pe deoparte și între Coroană și majoritate pe de alta, în ceea ce privește trei însemnate chestiuni la ordinea zilei: votarea urcării contingentului militar, chestiunea băncii austro-ungare și recunoașterea anexiunii Bosniei și Hertegovinei. În jurul acestor probleme se deslănțuiesc toate patimile nemulțumirilor partidelor aliate și nu se poate prevedea care va fi rezultatul, mai ales că în rândul acestora sunt bărbați ca președintele camerei, Justh, care nu poate fi înduplecat cu una cu două.

Aceste sciziuni au adus, în mod firesc, în discuțiune necesitatea fuzionării diverselor fracțiuni guvernamentale în scopul întemeierii unui singur partid de guvernământ. Părerile și asupra acestui punct variază, dar în fond orice om politic serios poate prevedea că un fel de fuziune se va face cu siguranță, fie înainte, fie după votarea legii electorale. Majoritatea de astăzi este un conglomerat hibrid de elemente eterogene și nu are nici o tărie morală pentru o conducere unitară a politicii interne.

Această criză a partidelor unguerești și a chestiunilor politice cari o provoacă, are pentru noi o însemnătate specială, căci în urma ei poate să vină o schimbare radicală a situației. Un nou partid de guvernământ înseamnă o nouă direcțiune politică, la care ne putem aștepta în cursul anului ce vine. Dealtfel chiar dacă nu s'ar întâmpla una ca aceasta, singură legea electorală, care se va vota într'o formă oarecare, va ajunge pentru a determina un curent nou în politica țării, un curent care va schimba și oameni și situațiuni și va aduce alte interese la ordinea zilei.

\*

În asemenea condițiuni, cari oferă oricărei opoziții multe momente prielnice de exploatat și de întărire a propriei sale situațiuni, e destul de penibil a constata,

că noi nu suntem tocmai la nivelul datoriei noastre. Din manifestările din urmă ale câtorva deputați români ar rezulta, că unele din elementele conducătoare au cam obosit și nu mai au credința atât de puternică în triumful cauzei noastre. Presa maghiară e plină de satisfacție din pricina unui articol sentimental al părintelui Lucaciu și consideră acest articol drept o mărturisire a falimentului politicii naționaliste.

Jubilarea presei maghiare este însă prematură. Chiar dacă s'ar adeveri că o parte a deputaților noștri au ostenit în istovitoarea luptă parlamentară, nu urmează că a ostenit poporul întreg. Rezervele noastre sunt mari și multe și, dacă va fi nevoie, vom face cuvenita primenire pe toată linia. Avem forțe destule ca să înlocuim pe cei uzați, pentru ca să nu ne oprim rușinos pe loc. Conducătorii se razimă totdeauna pe popor, iar când acesta cere ca să nu se desarmeze, ei trebuie să asculte, ori să se dea laoparte închinând altora steagul conducerii. Iar astăzi mulțimea cere să mergem înainte.

Ceeace trebuie să facem noi în fața evenimentelor, este o politică mai activă. Înainte de toate e necesar ca poporul să fie din nou convocat, ca să-și spună și el cuvântul în chestiunile de actualitate, cum este reforma militară și politica financiară. Trebuie apoi să reluăm contactul cu naționalitățile ai căror reprezentanți dietali stau în acelaș club cu ai noștri, căci numai o alianță platonicească nu dă roade politice. Cu un cuvânt trebuie să ne arătăm un element mai viu și mai înțelegător a situației, căci dimpotrivă faima slăbiciunii noastre, scoasă de adversar, va fi pe deplin motivată. *Energie*, iată cuvântul de ordine al luptei noastre viitoare.

\*

Am auzit undeva pronunțându-se cuvântul „pasivitate“. Fost-a o glumă, o încercare, sau unul din momentele de osteneală pe cari le încearcă orice om politic în cariera sa? În orice caz nu e bine ca în vremuri agitate și în toiul campaniei să aruncăm în mulțime cuvinte de îndoială. Succese mari politice nu se pot obține într'o singură sesiune parlamentară. Pentru astea trebuie să lupte cu perseverență generațiuni întregi.

Și apoi este cineva care să creadă că o „pasivitate“ a Românilor ar mai fi cu putință? Dacă nu cu noi, parlamentul va avea totdeauna un partid românesc. Nu vedeți cum se țes mrejele pentru îndulcirea și moderarea frunțașilor români? Nu credeți că e posibilă alegerea, cu concursul guvernului, a unui partid moderat român îndatăce vor porni mai mulți să se pronunțe pentru „pasivitate“?

Să fugim deci de spectrul acestei propuneri, precum am fugit la timp de

o altă propunere recentă în chestiunea dinasticismului — și să evităm, pentru D-zeu, această politică de continue șovăeli și experimentări, când linia noastră de conduită este destul de limpede marcată.

## REVISTA POLITICĂ.

**Conferența națională a Românilor.** Ziarele din capitală au publicat zilele trecute știrea că Românii ar fi abandonat idea ținerii unei conferențe, fiindcă s'ar fi convins că acțiunea partidului național-român nu se împărtășește de simpatiile poporului român.

Suntem autorizați să desmințim aceste știri tendențioase. Conferența națională se va ține în primăvara anului 1909. Pregătirile se urmează cu stăruință și sunt pretutindeni întimpinate cu simpatie.

**D-na Vlad în temniță.** D-na Anuța Vlad, condamnată pentru „agitație“, a primit „invitare“ să se prezinte în închisoarea de stat din Seghedin și peste câteva zile va avea să urmeze invitării. Și patria e salvată!

**Greva generală a muncitorilor.** Anul 1908 s'a sfârșit cu un prelude mult promițător pentru frământările politice din anul nou. Drept răspuns la o ordonațiune a ministrului de interne care, pe temeiul unei anchete superficiale făcute de organele polițiene în chestia demonstrațiilor aranjate, — toamna trecută, — în Budapesta, a suspendat activitatea alor două organizații de muncitori, — partidul social democrat din Budapesta a declarat greva generală pe timp de 24 ore pentru ziua de Joi, ajunul noului an.

Deși pentru pregătirea grevei generale partidul nu dispunea decât de o zi, demonstrația aceasta politică a reușit în mod impunător: mai bine de 60,000 de muncitori ai capitalei au pus din mână uneltele lor de muncă... Organele guvernului, firește, încearcă să bagatelizeze reușita grevei, afirmând că abia 6-7000 de muncitori au ascultat de glasul partidului social-democrat. Cât de puțină credință merită această informație se invederează și din faptul că numai organizația tipografilor are mai mult de 9000 de membri, — și tipografi au fost în grevă toți fără excepție. Dovadă e că în ziua grevei n'a apărut un singur ziar măcar.

Greva din ajunul anului nou e numai prevestitorul unei alte demonstrațiuni mai serioase și pregătite mai din vreme; a fost numai o încercare bine reușită și încurajatoare.

**Anul nou politic.** Urmând unui vechiu obicei parlamentar, guvernul nostru a ținut și anul acesta ca, răspunzând la felicitările partidelor guvernamentale, să facă declarații asupra situației politice generale. Nici când până acum nu au fost așteptate declarațiile aceste cu mai multă nerăbdare, fiindcă nu a mai fost situația politică atât de neliniștitoare, — și nicicând până acum n'a liniștit declarațiile guvernului lumea politică atât de puțin ca de data aceasta.

Fraze frumoase, promisiuni noi, proclamații de principii desmințite, aderări la programe re-negate; — iată care a fost caracteristica discursurilor acestora nesincere. Ziarul fruntaș german „Pester Lloyd“ din Budapesta a și grăbit să atace, a doua zi, în articol de fond tactica aceasta de minciuni și neadevăruri, anunțând că va lupta împotriva tuturor planurilor ascunse prin cari guvernul tinde să consolideze domnia agrarilor. I-a atacat, în rândul întâi pe ministrul de finanțe Wekerle care a anunțat un fel de impozit progresiv, făcând fel și fel de promisiuni cu privire la ușurarea impozitului industriașilor fără să-și împlinescă, însă, promisiunile, — și pe ministrul de comerț Kossuth care a pus în vedere banca națională autonomă, când toată lumea politică e convinsă că abandonarea sistemului băncii comune ar fi un dezastru economic pentru Ungaria.

În loc să liniștească țara, discursurile aceste au dat naștere și la mai mare neliniște.

**Urcarea contingentului recruților.** Coaliția se apropie și de cea din urmă stațiune a imoralității politice. După ce a încheiat tranzacțiunea economică cu Austria, a ridicat cota cheltuielilor comune, a aprobat convențiile comerciale încheiate cu statele străine prin guvernul „drabantist trădător de patrie“ — chestiuni în combaterea cărora silise două guverne să-și dea dimisia și eră să aducă peste țară și absolutismul — a ajuns să rezolve și cea din urmă chestiune împotriva căreia luptase ani îndelungați: să apropie urcarea contingentului recruților. O anunță ministrul de interne Andrassy și o confirmă un fost ministru „drabant“.

Într'un articol de fond publicat din prilejul anului nou în „Budapesti Hirlap“, ministrul nostru

de interne adresează un apel călduros către „națiune“, îndemnându-o „să caute izvorul forțelor ei în armonia cu regele... Orice neînțelegere între Rege și națiune aduce pagubă ambelor părți. Trebuie să-i dăm armatei ceea ce îi trebuie. Ceea ce dăm pentru armată, dăm pentru noi înșine, căci armata e paznicul celor mai scumpe comori ale noastre și apără interesele cari ne sunt mai prețioase“.

Ministrul de interne n'are încă curajul să spună pe față că fraza „să dăm armatei ce-i trebuie“ înseamnă urcarea contingentului recruților — „odiosoasei armate comune“...

Cu atât mai categoric e, în schimb, fostul ministru Lukács László. Ziarul „Bud. Hirlap“, dându-și seama de situația plină de încurcături în cari a ajuns țara grație stăpânirii coaliționiste, — a adresat mai multor politicieni — de toate nuanțele — întrebarea ce țin despre situație.

Răspunsurile primite sunt, mare parte, foarte optimiste... Aproape toate glăsuiesc pe coarda mângâierii, dar a unei mângâieri nesincere. E mângâierea celui ce te vede ajuns în doaga morții. Constatarea aceasta o face — printre rânduri — și „Bud. Hirlap“ și se umple de pesimism, rămânând „frapat“ în fața declarației fostului ministru Lukács care declară că „actualul guvern va trebui să prezinte, la primăvară, proiectul de lege despre urcarea contingentului recruților, pentru că s'a angajat la această urcare...“

Au trecut zile întregi dela această declarație și a rămas și astăzi nedesmințită, dovadă că nu conține nici cel mai mic sămbure de neadevăr, căci altminteri acest guvern, atât de abil și gata să desmințească chiar și un cuvântel neînsemnat dar neadevărat, — ar fi grăbit să protesteze împotriva „calomniilor“ prin cari se tinde la discreditarea guvernului „național“...

Evenimentele se precipită și anul al treilea de domnie coaliționistă va fi și anul înmormântării acestui guvern al minciunii și sfidării opiniei publice. Cu el însă se va cobori, în același timp, în groapă și prestigiul partidelor cari l-au susținut renegându-și principiile și programul — de dragul căpătuielii vremelnice.

**Audiența lui Wekerle. O nouă „formulă“.** Ministrul-președinte Wekerle, în același timp și ministru de finanțe, a fost primit, Luni, în audiență de Maj. Sa. Înainte de a pleca din Budapesta, a avut loc un consiliu de miniștri în care s'a discutat chestiunea băncii austro-ungare...

## FOILETON.

### In noaptea sfântă.

Un pod frumos, țesut din raze  
Crescî din stea până 'n pământ  
Legînd rătăcitorul astru  
Cu bolta staulului sfînt.

La semnul stelei călătoare  
Din drumul lor s'au fost oprit  
Și-'n staulul sărac intrară  
Drumeții cei din răsărit.

Șopteau păstorii taine multe  
În graiul lor de prooroc  
Un foc arde, în colț deoparte,  
Și pruncul se uită în foc.

Dar când intrară călătorii —  
Plecîndu-și frunțile în prag,  
Copilul își întoarse capul  
Și către ei privi cu drag.

Erau bătrîni de tot drumeții...  
Păstorii se uitau mirați, —  
Un mielusel privea pe gânduri  
La barba crailor ciudați.

— Adus'am domnului mirezme!  
Vorbî de-odată Baltazar  
Și răsfrînd tîmăie 'n palme  
Svârîl risipa ei în jar.

Un fum și-o flacără verzuie  
Se ridică până'n tavan  
Și-'n flacără văzu fecioara  
Cum trece umbra lui Satan...

Și-'n flacără văzu un tînăr,  
Urcînd calvarul, înfelept,  
Și ochii lui erau albaștri  
C'ai celui ce-i zîmbea la piept!

Victor Eftimiu.

### Cugetări postume.

Doctrina cea mai imorală este că nenorocirea e o pedeapsă.

Ce s'ar întâmplă într'o zi, aflîndu-se că Dumnezeu primește bacșișuri?

Tot ce e dat religiei, e răpit patriei.

Ernest Renan.

Omul nu vede mai bine pe Dumnezeu, decât printre lacrimi.

Victor Hugo.

Di Barbu Delavrancea a cetit artiștilor Teatrului Național, din București piesa d-sale „Apus de Soare“ — al cărui subiect este luat din zilele de pe urmă ale lui Ștefan-cel-Mare.

Cei cari au azistat la această cetire spun că piesa este admirabilă.

## CRONICĂ DRAMATICĂ.

O ERĂ NOUĂ ÎN VIEȚA TEATRULUI ROMÂN.

Sunt câțiva ani numai de când spre părerea de rău a multor oameni de bine, cuvîntul „național“ de pe frontispiciul teatrului din București eră acoperit de negura unui cosmopolitism rău ales, care întunecă toată poezia din care s'a înălțat pe vremuri această instituție. Directorii de atunci erau niște negustori, cari pîneau ocazia să-și desfacă marfa, fără să aibă remușcarea că vînd o marfă de-o revoltătoare contra-bandă, iar artiștii, siliți de acești directori, își părăsiau calea și chemarea lor frumoasă de apostoli ai limbei și ai artei naționale și ieșiau în fața publicului îndurător bătînd toba mare a reclamei de circ și făcînd clovneriile cele mai exagerate ca să atragă mulțimea.

Eră epoca aceea de întunecare când artiștii muneau zile și nopți pentru câte o nesfârșită harababură de piesă străină, tradusă de... cine știe cine, fără nici o valoare literară sau stilistică. Atunci întîlniai pe așful teatrului național titluri ca: *Bomba cu apă fiartă* sau *Caporalul X.* piesă în treisprezece acte și cel puțin tot atâtea tablouri sau *Călătoria Lizetei*, pentru care, mi-aduc aminte, s'au pierdut multe nopți de repetiții și multă energie s'a prăpădit ca artiștii noștri de seamă s'ajungă să dea scene de

Concesiunea băncii comune expiră în curând și direcția băncii a și înaintat guvernelor cererea pentru înnoirea concesiunii. Partidul independent cere cu stăruință bancă națională maghiară, coaliția a promis și ea în repetite rânduri că va ști să satisfacă dorința aceasta a „națiunii“, rezolvirea chestiei nu se mai poate, prin urmare, aplană.

În Viena, ministrul-președinte Wekerle a avut conferențe lungi cu membrii guvernului austriac și cu conducătorii băncii austro-ungare și s'a întors la Budapesta cu o nouă „formulă“... „Națiunea“ nu va avea parte de bancă națională autonomă, i-se dă însă, în schimb o nouă „formulă“... E vorba să se facă din banca austro-ungară o „bancă de cartel“... adevărat să rămână toate cum au fost, poate numele să i-se schimbe — în cadrele unor declarații în cari se stăruie pe lângă drepturile „națiunii“ și se proclamă principiul băncii autonome; declarații cum am mai auzit atât de multe în cursul acestor trei ani de oblăduire „națională“.

Și lucru ciudat, șefii mișcării pentru banca autonomă par satisfăcuți de această formulă... Sau, poate, formula e anume pentru ei și conține crearea unor funcții noi grase?

**Andrássy despre votul universal.** Cu excepția alor câteva ziare cu pretenții de independență în aprecierea situației politice, și cu excepția organului social-democrat „Népszava“, presa maghiară, atât cea din capitală cât și cea din provincie, n'a luat nici cea mai mică notă despre sentința de moarte ce-au adus-o somitățile științifice din Europa — împotriva votului plural al contelui Andrássy.

Ministrul nostru de interne, în schimb, a ținut să se declare și el despre votul universal, — într'un articol lung, publicat în coloanele ziarului „Magyar Hirlap“.

Contele Negru nici de data aceasta nu știe să invoce, — în sprijinul proiectului său și împotriva votului universal — decât frazele tocite despre egemonia rasei maghiare. Singurul său argument — dacă putem să numim argument utopia ideii de stat național maghiar unitar — e că interesele „națiunii“ nu permit introducerea votului universal, egal și secret...

„Națiunea“ d-lui Conte Negru, firește, trebuie interpretată în înțelesul că: interesele claselor privilegiate — ale căror șampioni sunt actualii

noștri stăpânitori — nu permit o reformă electorală care să le asigure drepturi egale și claselor desmoștenite...

În trecut, a făcut, însă, și o declarație în ce privește părerile învățaților din apusul Europei. „Străinii aceia nu sunt chemați să judece asupra unui proiect de reformă electorală ungară!“ — a zis contele Andrássy. Acelaș contele Andrássy care câteva luni mai înainte invocase, în sprijinul votului plural, autoritatea ministrului președinte englez Asquith... mărturie, de atunci, categoric desmintită.

Dacă străinii ar fi aprobat votul plural, ei ar fi fost singurii chemați să judece în chestia reformei... Asta e logica lui Andrássy.

## CRONICA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ.

**Teatrul „Asociațiunii“.** Dumineca trecută, ca continuare a seratelor ce le dă săptămânal „Asociațiunea“, societatea diletanților noștri din Sibiu ne-a reprezentat „Casa veche“ o senină piesă într'un act de A. Theuriet.

Mai întâi d-l Iuliu Enescu, îndeajuns de cunoscut publicului român amator de teatru, — a declamat „Regina Ostrogoților“ și „Ultima dorință“, ambele de G. Coșbuc... D-l Enescu, declamă frumos, știe să-și moduleze glasul și e și un priceput mânuitor de sentimente.

A urmat apoi „Casa veche“. Piesa e o comedie ușoară și n'are decât patru persoane. D-ra Clara Hodoș, care stăpânește un frumos organ, ne-a intrupat în mod ideal, un tânăr și deschis suflet de d-ră. D-na Adelina Tăslăuanu a întrecut orice critică. D-nii Sorin Barcianu și Iuliu Enescu deasemenea au muncit mult, achitându-se în mod strălucit de rolurile d-lor... Aplauzele sincere ce diletanții noștri au stărnit Dumineca trecută — sperăm că vor fi chezașia de a-i mai sărbători...

**Ziarul englez „Times“** într'un curios articol, apără memoria Jeanei d'Arc, împotriva scriitorilor francezi, cari dela Voltaire până la Anatole France, n'au vrut să creadă în geniul ei.

Parte din ei ti sunt ostili fiindcă Jeana d'Arc e o eroină a bisericii, alții fiindcă... e femeie! Dar, la cei mai mulți, această dispozițiune de spirit rezultă dintr'o aplicațiune stranie și neștiințifică a metodei științifice. Fiecare secol are infirmitățile sale intelectuale, infirmitatea veacului

nostru e să credem că „metoda științifică“ e totdeauna bună și mai mult, că nimica bun nu se poate îndeplini fără ajutorul ei. Știința își are bigoții, ca și religia; ei neagă faptele cari le contrazic teoriile. Se prea poate că de cele mai multeori știința are să nege, decât să probeze; dar niciodată nu e mai... științifică atunci când desminte, decât atunci când probează. Istoricii moderni ai Jeanei d'Arc, aduc, în alegerea mărturiilor, o prevenție împotriva miraculosului. Această prevenție este antiștiințifică.

Miraculosul există. Toate geniile sunt miraculoase și inexplicabile: dar Jeana d'Arc e un geniu de acțiune, și, acesta întimpină mai multă neîncredere decât geniul artistic, fiindcă efectele sale sunt mai greu de probat. Mozart, scriind pe *Don Juan*, a făcut un lucru tot atât de minunat, ca Jeana d'Arc liberând Franța. S'ar fi putut zice că el n'a fost decât un om banal, bun să compue muzică de dans și care n'a putut, în scurta-i viață, să câștige experiența sentimentelor exprimate în lucrările cari ti poartă numele. Nu îndrăznim însă s'o spunem, fiindcă noi credem în geniul artistic, supraviețuitor dealungul veacurilor, pe când geniul de acțiune are efecte trecătoare. Dar, aplicându-se rău teoria științifică, vom ajunge să susținem că opera lui Mozart, ca și cea a Jeanei d'Arc e opera unui sindicat de mediocrități.

**Jeana d'Arc**, celebra eroină a Francezilor a fost binecuvântată și aleasă între sfinți, zilele trecute, de către papa Piu X.

**O frumoasă „Carte pentru copii“.** Sunt foarte rare cărțile scrise la noi anume pentru copii. Nu avem alegeri nimerite de povești sau povestiri morale aranjate pentru tinerii cetitori. Și ne lipsește mai ales acele cărți ilustrate, pe cât de instructive pe atât de distractive, de cari au, de pildă, Germanii în abundență. Acum în urmă se fac câteva încercări și la noi, din păcate nu totdeauna reușite. Avem însă bucuria să putem anunța apariția unei foarte drăguțe cărți de această natură. Ea se datorește tinărului învățător și scriitor din București *Florian Cristescu* și cuprinde mai multe istorioare și poezii, din cale afară potrivite cu gustul și priceperea copiilor. Fiecare bucată este ilustrată cu desene originale de unul din cei mai talentați pictori, de d-l Stoica și totul are un caracter de seninătate și vioieșie

circ, cari revoltau pe cel din urmă om cu puțin bun simț.

A fost o epocă de întunecare aceasta, un vârtej, în care teatrul românesc sta gata-gata să se cufunde; eră o frunză ajunsă într'un ochiu de apă, pe care nu o mai putea salva decât un val puternic, care s'o smulgă de-acolo și s'o îndrume mai departe.

Și valul acesta a venit. Impins de dragostea publicului pentru teatrul românesc a venit și-a scăpat teatrul dela moarte spre bucuria tuturor oamenilor de bine. Și odată cu acest val a venit la cârma instituției un om cumpănit, un dascăl învățat, care avea să aducă ceva nou în neorânduiala culiselor; disciplina de școală. Cunoscător adânc al literaturii naționale și străine, D-l Pompil Eliad, dela început și-a format un repertoriu serios literar și nu s'a gândit o clipă la piesele de negoț, ci convins de înrăurirea ce-o poate avea teatrul asupra publicului, dânsul a readus scena română la adevărata ei cinste și a făcut din ea o școală, la care să vie toată lumea doritoare să-și înalțe sufletul, să-și întărească caracterul și să cunoască virtutea și poezia.

Venirea D-lui Pompil Eliad la conducerea teatrului a fost primită de cei mai mulți cu bucurie și de foarte puțini cu neîncredere. Și acești puțini au tăcut câțva timp tot așteptând ocazia să-și ridice glasul în contra noului director; spre nenorocul lor însă, în felul de conducere al D-lui

Eliad n'au găsit nimic de ce să se lege. Și atunci înrăiți de ciudă au început să caute pete în soare. Au căutat și le-au găsit, se înțelege. Dar nimeni nu i-a luat și nu-i ia în serios pe acești câțiva cărcotași, cari în câte o gazetă își strecoară veninul din când în când în credința că prin astfel de nimicuri se poate întuneca o muncă cinstită și pornită dintr'o dragoste adâncă pentru arta românească. Pe când acești puțini... răutăcioși să lasă legănați de mulțumirea unei bărfiri fără rost, în sălile de repetiții și pe scena cea mare se muncește de dimineața până seara și teatrul își urmează calea lui arătată de noua direcție.

În timpul spectacolului, între acte, pe scenă e o liniște de școală și nici unei persoane străine de teatru nu-i e permis — ca altădată — să vie pe scenă sau să intre în cabinele artiștilor și mai ales ale artistelor. E o măsură cuminte aceasta pe care au aprobat-o până și artistele noastre, cari între acte în loc să aibă câteva clipe de odihnă, se trezeau angajate la conversații cari n'aveau nimic comun cu piesa ce se jucă și la care ele trebuiau să se gândească.

Conferințele instructive ce le ține noul director artiștilor despre piesele destinate să se joace pe scena noastră sunt adevărate cursuri de literatură universală și admirabile lecții de psihologie. Apoi invitarea tuturor literaților noștri de frunte să facă traduceri din limbi străine ne dă ocazia s'auzim pe scenă o limbă româ-

nească aleasă, și să avem traduceri literare de valoare cari vor rămâne pentru totdeauna în repertoriul nostru dramatic.

Un repertoriu străin trainic alături de piesele noastre românești țin așful teatrului dela începutul stagiunii, lucrările originale dramatice sunt primite de noul director cu multă dragoste și cu gingășia unui părinte, autorii tineri sunt încurajați, artiștii sunt tratați omenește și toți muncesc cu tragerea de inimă, cu care se muncește sub îndemnul unei vorbe bune, unui sfat prietenesc.

Publicul a înțeles munca și bunele intenții ale D-lui Pompil Eliad și odată cu direcția lui negura de pe fațada teatrului a prins să se spulbere și cuvântul „național“ începe să-și arate slovele lui bătrâne, luminate de soarele unei ere nouă.

Acestea toate ne îndreptătesc să credem că teatrul românesc a intrat într'o epocă de înflorire și-i urăm noului director să aibă norocul să se înconjoare de oameni *cinstiți la suflet*, de cari se găsesc puțini, mai cu seamă în vârtejul unei vieți de unde *gloria* se vede atât de ademenitoare, încât mulți o iau pe căi... tănuite ca să ajungă la dansa.

București, 27 Dec. 1908.

O—.

Recomandăm această lucrare utilă tuturor părinților și atențiunii domnilor învățători. Prețul 1 leu 20.

**Bobárnaci și Bazaconii** e titlul unei broșuri umoristice apărute zilele acestea în Sibiu. Autorul ei e d-nul Ermil Borcea, unul dintre puținii noștri umoristici serioși.

De altfel, reproducerea ce facem din materialul acestei broșuri, credem că vor fi mult mai vorbitoare decât orice altă recenzie:

„Time is money“.

„Timpu-i ban“, spune Englezul,  
Ași — Englezii sunt bizari! —  
Doar la noi, câți fură vremea?  
Și nu-s nici — milionari!

Glosă.

Vezi, sărmanul Diogene,  
N'a putut să facă școală —  
Până azi eu, om cuminte,  
N'am văzut... la butea goală!

Ce este paradoxal?

Când un deputat — se alege cu o bătae.

Când un cassier — își numără zilele.

Când un inger — te bagă în draci.

Când un astronom — vede stele verzi.

Sincer.

**Fotografii:** Vă place cum a reușit poza soției d-voastre?

**Bărbatul:** Ba! Nu seamănă de fel! Ai făcut-o cu gura — închisă!

O observare fatală.

— Nu știu cum se face, dar azi așa mă simt de prost...  
— Ce spui? Eu nu observ la tine nici o schimbare.

Luxul proletarului.

**Boierul:** (găsind un grup de țărani de pe moșie stând lungiți la soare) „Ce faceți, bre! V'ați pus să vă prăjiți la soare?“

**Un țaran:** „Apoi de, boierule, asta-i singura noastră... prăjitură!“

**Iubileul lui Salvini.** — Tommaso Salvini, celebrul actor italian, a implinit 80 de ani. Orașul Florența, locul său de retragere, a celebrat această aniversare Dumineca trecută. Mai bine de 2000 de persoane s'au intrunit la *Palazzo Vecchio*, în sala celor 500. Aici se adunaseră o mulțime de artiști și reprezentanții tuturor societăților cu drapelurile respective. Bătrânul actor ocupă locul de onoare între prefectul, contele Cioja, și primarul, Sangiorgi.

După un discurs al lui Ugo Ojetti, scriitor și conferențiar, a luat cuvântul primarul Florenței.

## Păcate Noi.

Cu cât mai mult te-apropii, cu atât mai mult te depărtezi — de soare și de amor. Amândurora acestor oglinzi cerești, pentruca s'arete chipul oamenilor în forma lor adevărată, le trebuie semănată o barieră.

În paharul liniștei, curge mustul celor mai frumoase gânduri.

În a turna și 'n a zămisli adevăruri vecinice, — stă toată coroana geniului.

Și cel care totdeauna lovește, tot sfârșitul nicovalei îl are.

Nici cel care ți-aprinde tămăie, nici cel care te batjocorește — nu te cunosc. Dacă ești mare și bun, nu te poate oglinzi decât seninătatea ta.

Cu trecutul nu trăiește decât femeile... cele bătrâne. Bărbații cari beau din această apă, sunt sterpi și palizi.

Pe urma norilor și-a amorului, nu plânge niciodată cerul.

Sunt oameni cari trăiește în alte corpuri decât ale lor. De-aceia vorbim totdeauna de durere altora ca și de ale noastre.

Acesta spuse că Tommaso Salvini s'a luptat alături de Garibaldi, sub zidurile Romei, apoi, după ce a scăpat de închisoare și dela moarte, a pledat în fața Europei cauza Italiei, făcând ca arta Italiană să fie aplaudată în toate părțile.

D. Sangiorgi, în numele orașului Florența a remis lui Salvini o medalie de aur lucrată de sculptorul Trentacoste și o diplomă scrisă de Guido Bigi, conservatorul bibliotecii.

Primarul Romei a trimis și el o medalie sărbătoritului, iar ministrul Rava a anunțat printr'o telegramă că guvernul a dat școlii de declamație numele de Salvini.

A doua zi a avut loc la teatrul Nicolini o reprezentație de gală dată de trupa Pezzana. Cu această ocazie Virginia Marini, o artistă celebră, retrasă de mai mulți ani din teatru a consimțit să urce treptele scenei pentru a aduce omagiul său decanului teatrului Italian.

## CRONICĂ EXTERNĂ.

**Rusia și anexarea Bosnia-Herțegovina.** Declarațiile Rusiei în chestia anexării — prin monarhia noastră — a provinciilor ocupate Bosnia și Herțegovina, declarații așteptate cu neliniște motivată și teamă și mai motivată, — au fost o mare desamăgire pentru toți ceice se așteptaseră la complicațiuni grave. Au fost însă, în același timp și o notă rea pentru ceice îndrumă politica externă a monarhiei noastre. Atât de puțin cunoștea corpul nostru diplomatic situația adevărată a imperiului rusesc încât se gândea și la eventualitățile unor măsuri războinice din partea Rusiei care — cum declară însuși ministrul său de externe, Isvolschi — numai la război nu se poate gândi, fiindcă armata îi este și acum demoralizată în urma înfrângerilor suferite din partea Japonezilor, vistieria statului aproape goală.

În ședința dela 26 Decembrie n. a Dumei rusești au răsunit declarațiile aceste cari — rostite prin ministrul de externe — precizează atitudinea oficială a Rusiei față cu anexarea provinciilor ocupate.

Isvolschi a fost categoric. „Impotriva anexării nu ne putem ridica glasul de protest, fiindcă mâinile ne sunt legate prin alte convenții internaționale anterioare. Oricât de mari ar fi simpatiile noastre pentru neamurile surori din Balcani, nu ne este dat să intervenim în favorul lor chiar dacă am putea... Chestia anexării și a recom-

penselor statelor balcanice cari se simt nelindrituite are să fie rezolvită printr'un congres internațional...“.

Nu-i vorbă, atitudinea oficială a Rusiei e pașnică, ceea ce, însă, — cunoscută fiind politica de intrigi a diplomaților ruși — nu exclude nici decum eventualitățile unor complicațiuni sângeroase. În afară de atitudinea sa oficială, Rusia a avut întotdeauna și una neoficială, care de multe ori a primejduit pacea Europei... .

Diplomația noastră poate să răsuflă deocamdată mai ușurată — până la primăvară, când — de obicei — își începe activitatea vulcanul balcanic... .

## ECONOMIE.

### Lupta viitorului și boicotul din România.

I.

Evenimentele recente din Balcani cu multă probabilitate se pot impune ca momente istorice, chemate să dărme și să ridice credințe în felul luptei pentru afirmarea și pentru durarea neamurilor.

După autocrația personală ori de clase — diplomația oficială, misterioasă și la spate cu zingănitul armelor omoritoare, s'a crezut stăpână absolută peste tot ce trăiește și se produce.

Războaiele cu Burii și cu Japonezii au clătinat încâtva infailibilitatea ce-și arogă puterea diplomatică și zingănitul armelor. Dar s'au găsit explicații mai mult ori mai puțin norocoase și lumea s'a pomenit obligată să tacă, să primească explicațiile și să creadă mai departe în vechile puteri, concentrate în diplomația oficială.

A trebuit să urmeze „micile“ întâmplări din Balcani, ca să amenințe cu desăvârșitul faliment a credinței în puterea diplomației oficiale, cu tot cuprinsul ei de armatură și mai oficială.

Și azi din chaosul evenimentelor, ce se precipită pe urmele „micilor“ întâmplări din Balcani — tot mai deslușit se infiripă credința, că *lupta viitorului* nu se va mai comanda prin diplomație și nu se va mai hotărî prin puterea puștilor și a săbiilor.

Alt factor va fi decizător.

Cu ani de zile înainte, bărbați luminați ai neamului omenesc au prevestit preponderanța și rolul acestui nou factor — dar mulțimea, după firea lucrului nu crede până nu vede.

E o grozavă ironie a sortii ca tocmai barbarul și inapoiatul Balcan să servească prilejul întâi ca luminata Europa să vadă, ca să se convingă, că a sosit momentul ca noul factor să se afirme și de fapt.

Stângăcia diplomatică, ce nu se mai poate susține în noua ordine de lucruri, ce vor determina lupta viitorului — a pierdut lupte mari, fără să se audă măcar un ropot de puști, fără să se îmbujoreze râurile de sângele celor căzuți în fronturile armatelor panterate.

S'a afirmat noul factor și în bătrâna Europă și ca mâne desigur își va afla locul și rolul ce-i compete.

*Interesele economice* — noul factor a pornit lupta boicotului și diplomația și armele zingănitore — au rămas mute în fața noului adversar. Zurăitul armelor, ce-l credea diplomația Austro-Ungară, că ajută cu siguranță, a încetat în primul moment, când publicul și negustorii din Turcia n'au mai voit să primească neînsemnatul articol — *fesurile roșii*, fabricate în Austria.

În zeci de fabrici s'a grămădit marfa; și după ce alergările șefilor n'au ajutat — muncitori mulți au rămas pe strade și capitalele enorme — și fără camete și periclitate.

Și a urmat apoi atacul vehement contra făinei și petrolului din Ungaria, contra mașinilor și textilelor din Austria și pe urmă contra a tot ce e marfă de proveniență Austro-Ungară.

Sărmanul marchiz Pallavicini dela Constantinopol a alergat fără răsuflu în plumăni să po-

Poezie și păcat e în orice mișcare.

Muzica, umple inima. Poezia, sufletul.

Sunt tablouri și oameni cari nu ispitesc decât în rama lor.

Fă astfel ca pețitoarea sufletelor să te găsească plângând. Moartea și prietini, fug de durere.

Sunt și ființe ce cânt pe furtună: paserile de mare și poezii. *Demetru Marcu.*

### Cântec.

Tu n'ai la ușa ta zăvor  
Nici lacăt n'ai la tindă,  
Tu n'ai la ușa ta zăvor  
Când eu ca hoții mă strecor  
Și bietul suflet călător  
La pragul tău colindă.

Tu mă auzi și mă 'nțelegi  
Ș'acelaș vis ne poartă,  
Tu mă auzi și mă 'nțelegi  
Dar popi cu cartea lor de legi  
Și pravilele lumi 'ntregi  
Îți străjuie la poartă.

O. G.

tolească răscoala boycottului. Marele Vizir i-a promis mult diplomatică — dar boycottul economic nu se conformează diplomației. Și continuă.

Și azi sute de milioane și zeci de fabrici și mii de lucrători zac căzute și întinse pe câmpiile luptei, fără sânge. Deasupra lor planează ca o cobe rea uritul faliment a sistemului politic de până aci — rezemat pe arme și diplomație...

## II.

Cu totul din alte motive aceeași luptă a viitorului se afirmă și în România.

În zeci de meetinguri și cu mare însuflețire s'au luat hotăriri să nu se mai cumpere mașini și alte mărfuri din Austria, dar mai ales din Ungaria.

Casa Fehér din București a dat alarmă, aici acasă și azi ca din senin suflă vânturi, ce încearcă să aducă glas de împăcare, de înțelegere cu naționalitățile.

Adieri de luptă — pentru viitor...

Aici însă să ne oprim puțin.

Politica preconizată de ceice au stăpânit și stăpânesc Ungaria nici odată n'a știut menaja interese economice, reclamate de obște.

Mai brusc însă au fost neglijate acele interese, cari, după situația geografică și după in-deletnicirile cetățenilor — ne legau și ne leagă de România, în special.

Legăturile industriale și comerciale, ce au existat în trecut între România și mai ales părțile marginase din Ardeal, au fost forțate pe de o parte de risipa vieții boeresti din România, pe de altă parte de superioritatea intelectului economic — ca să-i zicem astfel — ce caracteriză pe Sașii și Românii margineni din Ardeal.

Cu războaiele vamale forțate de stângăcia politicii ungurești și aceste raporturi economice au încetat aproape cu desăvârșire între România și regatul sfântului Stefan.

Politica industrială prohibitivă inaugurată de bărbați luminați ai regatului român își arată roadele. Produsele regatului ungar au fost tot mai ușor înlocuite — pânăce azi boycottul început promite să se sfârșească cu deplină învingere pentru România.

Această învingere însă — intrucât n'ar avea nici o altă urmărire politică și națională — amenință să facă învinși și frați de același sânge și cu aceleași aspirații culturale și economice, în lupta viitorului.

Și asta după modesta-ne părere ar fi o greșală.

Dacă se recurge deja la nouile arme a luptei viitorului, acele să fie folosite ca să edifice și nu să dărâme.

Celeritatea și forța luptei, servesc desigur sortii izbânderelor.

Și să nu se creadă, că aici, direct ne gândim la postulate naționale — las' că nu ne dă mâna să putem fi timbrați de procurorii unguri ca trădători de patrie.

Credința noastră e că mai ales frații noștri din România nu se pot gândi la un boycott economic, izvorit numai și numai din însuflețire fie patriotică, fie națională.

E necesar să se țină seamă de lupta viitorului, ce se anunță de-a binele.

Fără asta oricare încercare de luptă cu nouile arme a economiei, e izbită în temelii de forța realității.

Dacă boycottul pornit în România succede să fie o forță de afirmare chibzuită pe urmele căreia e nădejde să poată fi lămurite și bine servite și interese economice și politice — noi credem că, deși e o măsură păgubitoare pentru moment, ea nu poate fi cel puțin în principiu condamnată fără rezervă nici de cel mai șovinist patriot ungar, care înțelege adevăratul rost economic al acestor două regate vecine, atât de mult

avizate la relații economice reciproce, în apropiata luptă a viitorului.

Căci noi suntem de credința, că boycottul din România e un bun semn pentru stăpânitorii Ungariei să-și dea seama, că lupta viitorului nu se poate purta nici cu armele aristocratismului egoist, nici cu acele ale șovinismului bolnav — fără numai și numai cu armele intereselor economice, servite și aservite științei și culturai superioare.

V. C. Osvadă.

### Povestea zilei...

Și camerele s'au închis

Vacanță!

Trei săptămâni vai, nu mai țin

Seanță!

Toți deputații au plecat

Se știe!

Cetatea pare-acum de tot

Pustie...

Cu-alegătorii, ei, degât

Discută,

Proiecte unu, două, trei

O sută!

Apoi, petrecere, mă rog

La toartă

Curcani și găște la cuptor

Ce soartă!

Și oale sparte câte vrei

Tot roșii,

Și topăială până'ncep

Cocoșii!...

Zăpada s'a topit și ea

Și blăni

Nu-i zice nimeni vino'ncoa:

Nu-s sănii!

\* \* \*

Deschideți pungile vă rog,

Voi marii

Proprietari și moșieri

Primarii...

Și dați la cei-ce n'au nimic

Pe lume,

Copii micuți vă vor chema

Pe nume!...

București 20 Dec.

D. Teleor.

## SCRISORI DIN BUCUREȘTI.

### Priveliști de iarnă.

„Nostalgii de iarnă“. — Accidentele de trăsură“. — În Cișmigiu. — Pe strada Lipscani. — Scene din piață.

Tragedia iernii se repetă. Parcă e un veac de când s'a înorat cerul, de când n'am mai văzut o rază de soare. Pe cine nu-l apucă nostalgia unui petic de cer, a unui coperiș roșu, din care se ridică aburi primăvărateci?

Și totuși, nici zece zile de când a început să ningă!...

Câte vise nu plutesc cu un fulg leneș și câte altele nu se topesc odată cu el!

A venit iarna — cu întreaga ei comoară de vise și nevoi. Trubadurii au început să regrete cerurile instelate și răsfrante în cutele limpezi ale lacului din Cișmigiu. Și nu atâta pentru poezia ce izvoră din stele, cât pentru adierea caldă a zefirului. Acum, zefirul a îmbrătrănit și în loc să-și culeagă poveștile din țăr-muri sudice, plini de portocali înfloriți, le culege cam dispre țările cu urși albi, cu stepe înghetate și cu cazaci. Visătorii au sufletul milos și se înduioșează gândindu-se la cei din Nord. Cât n'ar da ei să le vină un vânt cam dinspre Italia!... Dar nu, acolo se cutremură pământul, orașele ard, corăbiile se înecă. Rău la Nord, rău la Sud! Zău așa, tot mai bine aici: nici Siberie, nici Messina!...

\* \* \*

O răspântie sau un colț de stradă. Deobicei, calea Victoriei, strada Doamnei, Lipscani sau calea Moșilor. O trăsură vine în fuga mare.

Deodată, birjarul tresare, oprește caii cu putere, trăsura a rămas brusc pe loc, și cucoana din-lăuntru a sărit speriată.

Ce s'a întâmplat?

Un „accident de trăsură“. Calul din dreapta sau calul din stânga a alunecat și a căzut în ciulamaua turcească de pe stradă. Într'o clipă, trecătorii s'au oprit pe loc; cei din urmă au ajuns și ei la locul accidentului, cei dinainte s'au întors, — și un pâlce de cetățeni privește, clătî-nând din cap, la bietul birjar din ale cărui muș-tăți ies aburi.

Calul, lovit neîncetat, se opintește, scoate scantei din copite, se înalță puțin și cade iarăș în băltoacă, împrăștiind stropi negri.

Birjarul înjură, calul celalalt se enervează, și un alt birjar sosește în grabă, — nu să-și ajute confratele, ci... să-i ia mușteriu.

Sosesc câțiva hamali și un vardist. Cu chiu cu vai, calul se ridică. Picioarele și jumătate din trup îi sunt learcă de apă groasă.

Vardistul notează, trecătorii își surăd și își văd de drum. Birjarul, foarte roșu, se urcă pe capră, își caută mușteriu cu ochii, vede că nu e, înjură și dă bice cailor.

Câțiva fulgi mărunți se desprind dintr'o sârmă de telegraf și se topesc în scobitura să-pată de cal, în zăpadă.

La un alt colț, aceeași priveliște. Atât că acum a căzut calul din partea cealaltă, iar muș-teriu, în loc să fie o cucoană, e un domn cu ochelari. Mică deosebire. Aceiaș enervare, aceeaș băltoacă, aceeaș trecători, acelaș hamal, azistă la interesantul spectacol.

Nu lipsește nici „confratele“, grăbit să ia în birjă pe domnul cu ochelari.

...Și povestea se repetă la orice colț de stradă, în hazul trecătorilor fără ocupație, — pe când peste drum poate, o vitrină încărcată de cărți și tablouri, așteaptă melancolică — un privitor...

\* \* \*

În Cișmigiu, vrăbiile ciugulesc cu voluptate, ramurile de zahăr ale capacilor. Ele n'au nevoie de palton, nici nu plătesc chirie.

Câțiva copii aruncă cu mingii de zăpadă, într'un hamal beat. O domnișoară face haz și parc'ar vreă să se joace și ea cu copiii. Ochii îi strălucesc de bucurie, și în colțul buzelor i-a înmărmurit un zâmbet de așteptare.

— Ce fericiți sunt copiii și domnișoara! se gândește un poet pribeag.

Pe ei nu-i așteaptă acasă o scrisoare dela un prieten, revoltat că nu i-a adus încă galoșii împrumutați de o săptămână...

Pe lac, alunecă perechile de patinatori.

Trubadurul face socoteală câte zile ar trăi el cu prețul unei perechi de patine, se revoltă la gândul că luxul e pieirea lumii, — și devine socialist. În ochi i-se face vârtej și parc'ă vede o umbră femeiască alunecând, alta bărbătească făcându-i complimente și a treia luându-o de braț. Trubadurul se revoltă, și visează că are puteri de sultan. Câte n'ar face în țara asta ingrătă!...

De n'ar scutura o cioară crengile sălciei sub care visează și de nu i-ar aluneca o nua de zahăr înghețat pe ceafă, s'ar și vedeă sultan. Ce-ar face oare? Desigur, în primul rând ar interzice patinajul și apoi, ar porunci să se culeagă de pe drumuri boemii de talent...

\* \* \*

Mare înghesuia! pe strada Lipscanilor. Trăsuri și automobile se freacă pe drumul îngust, bucătărese și cucoane își dau cu cotul pe trotuarul și mai îngust.

În ajunul crăciunului, cele mai multe galantare sunt pline de jucării. Lămpi electrice se învârtesc repede, aruncând vârtejuri de lumină pe circurile în miniatură, așternând dungi albe pe zăpada negrită.

Copii de săraci, dărdăie de frig, în jurul automobilelor. Cupeuri bogate vin dinspre calea Victoriei. Dintr'un automobil, cineva vorbește cu un domn de pe trotuar. Un muscal vine majestos.

— Heei! Vardaaa!...

Automobilul nu se mișcă.

— Dă-te la o parte măi băiete, că am mușterii!...

Automobilul sforăie, și se clatină, și se târăște câțiva metri. Muscalul trage lângă trotuar. Din trăsura, se coboară o cucoană și două domnișoare.

O droaie de cerșetori mici, le înconjoară.

— Sărumană dă și mie cincii parale!...

— Să-ți trăiască barosanul!

Un țigan plânge, își mișcă mâneca dreaptă, goală, și cu stânga cere.

Cucoana, înduișată, scoate portofelul și deschide greșit și un pumn de gologani se împărtășie pe jos.

Minune!...

Mâna care lipsește țiganului țâșnește de sub haină, împarte pumni celorlalți, — iar stânga culege...

Domnișoarele fac mare haz, un automobil puffăie de departe, un grec strigă „mandarină!“, iar peste toate șgomotele inserării, se aude solemn, glasul unui alt muscal:

— Vardaaa!...

E. Victor.

## Extras

din

### monografia comunei Petrovasela (Banat)

de N. Penția învățător.

În anul 1803 Majestatea Sa împăratul Francisc I. a emis o comisiune pentru cercetarea Graniței militare, dispunând a-i se face cunoscute toate scăderile și a-i se face propuneri cu privire la folosirea și întrebuințarea pământurilor vacante.

Prezentându-se aceasta comisiune la regimentul germano-banatic, maiorul inginer Hordinsky, a propus ca comuna Satul-nou din comitatul Torontal să se mărească cu 141 de case. Dându-i-se ocaziune și generalului Soro să cerceteze aceasta comună, și-a exprimat părerea, că ar fi mai bine să se înființeze o comună nouă.

La anul 1806 Comanda generală propune consiliului de război al curții, ca să abstea de la mărirea comunei Satul-nou, dar să se întemeieze o comună nouă cu 200 de case între Satul-nou, și Alibunar, pe drumul de țară, la o depărtare de 4280 stângini dela satul nou, chiar acolo unde se desparte drumul ce duce la Alibunar și Carlsdorf. Aceasta propunere s'a și primit din partea Consiliului de război, prin rescriptul de dto 24 Octomvrie 1806 Nr. 2939.

Anul 1807.

Locuitorii comunelor bănățene din Șama și Clopodia, aparținătoare cercului administrativ Verșeț s'au plâns de mai multe ori, că n'au pământ destul și cu greu își pot câștiga ale traiului, din care cauză s'a iscat nemulțămire generală.

Pentru ameliorarea sortii lor au decis să și părăsască vatra strămoșască și să și caute cămin în Granița militară. În anul 1807, 20 Aprilie s'a prezentat la comanda regimentului germano-banatic în Panciova, o deputațiune din comunele amintite, făcând cunoscute motivele pentru care sunt constrânși a și părăsi vatra strămoșască, și rugându-se a fi primiți în Granița militară.

Reprezentanții acestor comune au alăturat la rugare și o consemnare, din care se vede numărul sufletelor și starea averii alor 121 familii din Șama și 106 din Clopodia; cari doresc a se coloniza. Reprezentanții din Șama erau: Vuia Manciu, Paul Barbu, George Vasile din Clopodia, cer dela înalta Comandă militară colonizarea lor în cercul Regimentului germano-banatic.

Deputațiunii acestor familii s'a făcut cunoscut, că de prezent în cercul Regimentului nu se mai pot face colonizări, decât numai între comunele Alibunar și Satul nou, fie überlandu-l, cel mare al Satului-nou, unde înalta Comandă prin ordinațiunea sa de dto 14 August 1806

Nr. 2942, a admis întemeierea unei comune de 200 de case sub numele de „Petrovasela“.

La aceasta numita deputațiune a declarat în numele a lor 227 familii, că sânt gata a se coloniza pe susnumitul loc și din propriul lor avut își vor zidi case, grajduri, fiind provăzuți cu toate cele de lipsă, dupăcum se poate vedea din aici alăturata consemnare.

Panciova, la 24 Aprilie 1807.

Mihanovici m. p, colonel.

Prin relația Comandei generale din Timișoara de dto 24 Octomvrie 1807 Nr. 3883 către consiliul de război al Curții s'a cerut conform Preatnalta dispozițiune din 24 Octomvrie 1806 Nr. 2939 să conceadă aceasta colonizare conform propunerii Regulamentului.

În 9 Decemvrie 1807 se încunostiințează comanda generală din Timișoara prin rescriptul Nr. 4231 din partea consiliului de război al Curții, că Majestatea Sa împăratul Francisc I. a conces ca între comunele Alibunar și Satul-nou să se înființeze o comună nouă sub numele de „Petrovasela“. Un pasagiu din acest rescript sună: Despre înaintarea acestei coloniare la timpul său a mi se face raport și a mi se trimite și un plan despre locul, forma și împărțirea acelei comune, din care plan să se vadă și comunele dimprejur.

Istoricul comunei.

Din cele spuse mai sus se vede că strămoșii noștri au venit la anul 1808 din Șama-mare și Clopodia, la olaltă 227 familii cu 1337 suflete.

Locul unde stă astăzi comuna și hotarul a fost în vechime pământ erarial, iar strămoșii noștri au cunoscut acest loc mai mult ca păstori, venind aici adeseori cu vitele la pășune pe care o aveau în arândă.

Comuna noastră a primit numele de „Petrovasela“ chiar dela început dela numele generalului de pe atunci F. M. Lt. Petar von Duca. În onoarea acestui general i s'a dat numele de Petrovasela. La anul 1897 i-s'a maghiarizat numele în Roman-Petre până la anul 1886 s'a susținut, că numele de Petrovasela se derivă dela numele Petru și Vasile doi preținși fruntași de pe vremuri și prin serbizarea ierarhică a primit forma Petrovasela (Petrovosello). Alți au susținut că numele acesta se derivă din Petar Vidac, pe timpul acela fost episcop în Verșeț.

Comuna se află în cercul pretorial Alibunar comitatul Torontalului.

După conscripția cea mai nouă are 6011 locuitori cu 1156 case, *toți Români gr. or.* Este situată pe o înălțime de 148 m. deasupra mării pe un platou mai mult năsipos și se mărginește la răsărit cu Alibunarul, la apus cu Satul-nou la meazăzi cu Doloave și la meazănoapte cu Sebeușul. Asupra călătorilor face o impresie în deosebi strada principală, pe unde trece drumul dela Verșeț-Panciova. Are clădiri mari și frumoase, mai toate din material solid. Poporul e foarte harnic și cruțător.

Familiiile rămase în Șama și Clopodia.

După emigrarea moșilor noștri din Șama-mare, casele și pământurile vacante le-au ocupat nemții veniți din Friedenthal, asemenea și biserica Românilor au ocupat-o nemții. Românii cari au mai rămas, 17 familii s'au retras într'o singură uliță, numită azi Apony și bisericește aparțin comunei German. Afară de biserică și un cimiter vechiu alte urme n'au lăsat strămoșii noștri. Biserica s'a reparat, iar mai târziu s'a zidit din nou tot în locul bisericii vechi. În cimiterul nou se vede o cruce mare de peatră pe care este scris anul 1833.

În comuna Clopodia de prezent se află 1785 suflete, Români, cu doi preoți și doi învățători, două biserici. La 1859 s'a format și confesiunea gr. cat. De însemnat este că în această comună cei mai bogați oameni și azi sunt descendenții fruntașei familii de pe vremea colonizării Cocora. Ei au zidit biserica și au o criptă lângă biserică. După emigrarea Românilor, casele și pământurile le-au ocupat nemții. Aici își are și ministrul Wekerle bunurile sale.

Petrovasela în 1848.

În timpul resmerții din 48 comunele Petrovasela a jucat puțin rol. Locuitorii s'au retras cu avutul lor în văile dela Boroancă. În sat n'au rămas decât câțiva bătrâni, cari s'au rugat de revoluționari să le cruce viața, și satul. Astfel comuna a rămas neatinsă. De însemnat este că armata regulată, vitejii grănițeri, erau duși de parte de caminul lor în Italia.

Administrația comunei.

Administrația comunei s'a început în 1808 și s'a condus de organele militare până la 1873. La 1873 s'a ales primul jude comunal Alexandru Țanțariu, căruia i-se atribue meritul că pusta Neu și Alt-Vladimirovaț, constatătoare din 1400 jugăre, a devenit proprietatea comunei. Acestuia i-au urmat: V. Popovici; M. Lolin; F. Șoidean; S. Secheșan, care a stat în serviciul comunei 30 de ani; A. Jivan; A. Gegea și de prezent Pavel Crăciun.

Urmând șirul notarilor comunali aflăm pe P. Secheșan; Dr. Popovici; I. Cernai, G. Romelici, Iaksici și de prezent I. Knoll.

Afacerile comunei le conduce primarul, și notarul, cari au de ajutor un sub-jude, 6 jurați, un tutor orfanal, un sasar, un executor, un controlor, doi inmanuatori; doi vice-notari.

Hotarul comunei.

Locuitorii comunei la venirea lor au primit dela erar 12,800 jugăre, pământ arător, livezi și pășune. La 1817 a mai primit comuna 1400 jugăre de pământ dotațiune dela Majestatea Sa pentru susținerea în ordine a fantânilor; iar la 1885 comuna a mai cumpărat 25 de jugăre. Afară de acestea singuratecii economi au cuprins peste 4000 jugăre pe teritoriul a 6 comune învecinate; după datele cele din urmă hotarul comunei e de 13,508 jugăre, din cari 2000 sunt proprietatea comunei politice, cari aduc un venit de 70—80,000 coroane la an. Prețul unui jugăre variază între 800—1600 cor.

Ocupațiunea locuitorilor.

Ocupațiunea de căpetenie a locuitorilor e lucrarea pământului, pe care-l cultivă în mod rațional și cu unelte perfecționate; cresc cai foarte frumoși, au multe oi și porci\*) mai puține vite cornute. Pământul produce mult și bun cucuruz, apoi grâu. Anual se exportează prin Panciova 40,000—50,000 m. m.

Meseriașii locali sunt Români și satisfac numai trebuințele locale, fierărit, lemnărit, cojocărit etc. În genere se poate spune că meseriașii nu și prea dau silința să se perfecționeze în branșele lor. Industria caznică însă e foarte înfloritoare. Cilimurile, ponevile, obelele, brănele, cătrintele și alte lucruri eșite din mâinile femeilor române sunt de toată frumusețea. Multe lucruri de mână ale femeilor din Petrovasela au fost premiate la expoziția regnicolară din Panciova în 1905.

Mijloace de comunicație.

La anul 1832 s'a tăiat drumul mare Panciova-Verșeț, ce trece prin mijlocul comunei. La 1836 s'a pardosit cu piatră și azi el este într'o stare bună. La 1894 s'a construit linia ferată Verșeț-Cubin ce trece pe lângă comună; iar la 1896 s'a construit și linia Petrovasela-Panciova. Oficiul postal s'a înființat în 1871, cel telefonic și telegrafic mai târziu.

Afaceri bisericești.

Precum se vede din protocoalele cele vechi, aduse din Șama-mare, serviciul bisericesc s'a început în 16 Maiu 1808. Tot în acest an s'a zidit biserica veche în mijlocul comunei, bătută din pământ. Aceasta biserică s'a folosit până în 1859, când s'a zidit biserica de acum. Zidirea s'a început la 1859 și s'a terminat la 1863, din material solid. Turnul și acoperișul sunt de aramă. Edificiul a costat 200,000 coroane. La anul 1884 s'a făcut împrejurul bisericii grilașul de fer ce costă 12,000 cor. La anul 1906 s'a făcut sculpura templei, a stranelor etc. care a costat 13,000 cor. În anul acesta jubilar s'a pictat foarte frumos Pictura costă 18,000 coroane.

Deodată cu venirea moșilor noștri din Șama și Clopodia au venit și amândoi preoții din Șama. La parohia I Simeon Davidovici și la II Ilie Popovici, iar din Clopodia a venit capelanul Petru Cocora, aducând cu sine și protocoalele precum și cele 4 icoane de lemn. De prezent la o parohie funcționează parohul P. Murgu cu capelanul Stefan Sperchez; la cealaltă parohie parohul Ioanichie Neagoe și capelanul Constantin Dimian.

Averea bisericii constă în 65 jugăre în valoare de 64,000 cor.; 70 acții în valoare de 7000 cor. și 6000 cor. bani gata. Afară de acea biserică are 2 sesii parohiale de câte 34 jug. cari servesc ca dotațiune preoților.

\*) Bani primiti în a. c. pe porcii exportati numai la Pesta ating suma de 150,000 coroane.

*Afaceri școlare.*

Prima școală în comuna Petrovasela s'a înființat în 1808 și ca primul învățător figurează Marian Encea cu 6 fl. la lună, grâu și cucuruz. Caracterul școlilor până la desființarea graniței era național. Inspecțiunea o exercită un director național, numit de autoritățile bisericesti. După desființarea graniței toate școlile au devenit comunale. Școala de azi s'a zidit în anii 1890—1896 cuprinde 10 sale de învățământ și o sală de conferințe. A costat 38.000 coroane. În ea funcționează 9 învățători cu salariu 1200 cor. anual, cvartir, lemne și grădini.

De starea sanitară după desființarea graniței îngrijește medicul comunal. De prezent e medic d-l Dr. Alexandru Andreși.

*Fântânile comunale.*

Dupăcum s'a amintit la alt loc comuna Petrovasela e așezată la o înălțime de 148 m. deasupra mării. Straturile de apă sunt foarte afunde. Abia la 50—60 de metri se găsește apă, cari se scoate cu puterea calului.

Prin sat nu curge nici o apă curgătoare; Trebuințele comunei le satisface cele 12 fântâni. Zidirea unei fântâni a costat 16.000 cor. Comuna apesează anual cu întreținerea fântânilor 6—7000 cor. Apa e bună.

*Alte instituțiuni culturale.*

„Corul vocal“. Prin stăruința parohului Ioanichie Neagoe în anul 1902 s'a înființat Reuniunea de cântări. Președintele ei este D-sa și azi. Conducător de cor a fost adus din Chișeteu d-l D. Gerda, plătit cu salariu de 600 coroane și locuință.

„Steaua“ institut de credit și economii s'a înființat la 1897 cu un capital social de 32.000 cor. împărțit în 320 de acțiuni. După 9 ani de activitate fondul de rezervă a ajuns capitalul social, așa că la 1906 s'a făcut a II esmisiune de acții. Director executiv a fost și este părintele Ioanichie Neagoe, căruia îi revine meritul înființării acestei bănci. La mulți țărani a înlesnit aceasta bancă cumpărarea de pământ pe hotarele comunelor învecinate\*).

*Momente mai însemnate.*

La 1831 prin August a izbucnit cholera; în 1847 a fost foamete; în 1848 din nou cholera; în 1849 au pustiit lăcustele; tot în acest an a fost un ger cumplit; în 1856 o furtună groaznică, și grindină care a nimicit toată recolta; în 1863 a fost foamete mare; lucruri groaznice se povestesc despre aceasta foamete. În anul următor s'a iscat ciurma. Au murit câteva sute de oameni.

**ȘTIRI.**

**Catastrofa din Italia.** Cetitorii noștri cunosc dintr-o știre publicată în numărul nostru trecut, că în partea cea mai minunată a Italiei, orașele Mesina, Regio de Calabria și altele, cum și satele din împrejurimi, au fost victimele unui îngrozitor cutremur de pământ. Au pierit acolo, sub dărâmături și în valurile mării care la un moment în timpul cutremurului au năvălit deodată furioase asupra localităților de mai sus, — peste 200.000 de suflete.

Și acum, după atâtea zile, știrile ce ne sosesc din Italia sunt înspăimântătoare.

*O descoperire groaznică în Messina.* Ieri s'a făcut o descoperire uimitoare: sub dărâmăturile unei case s'a găsit măcelarul Bensaja, în vârstă de 43 de ani, care a trăit fără hrană sub ruinele casei sale, și a asistat la agonia celor patru copii și a nevastei lui.

*Amănunte asupra catastrofei din Italia.* Trupele continuă lucrările de salvare. Ieri, vremea a fost foarte protivnică: a căzut o ploaie torențială însoțită de trăsnet. Zguduiturile mai continuă din când în când.

Cea mai mare parte dintre trupe e ocupată la construirea baracelor spre a adăposti birourile civile, viitoarea garnizoană și populația.

Ordinea publică e perfectă la Messina. Subdirectorul serviciului sanitar a declarat că condi-

țiunile generale sanitare din toată regiunea vizitată de el sunt satisfăcătoare.

La Reggio a fost ieri o furtună foarte violentă și astăzi mai plouă cu găleata.

*Bucătării ambulante la Messina.* Ieri au început să funcționeze la Messina bucătăriile ambulante ale societății de salvare.

La Messina se află 20.000 refugiați din cari o parte este întreținută de societatea vieneză de salvare.

*Apa la Messina.* Conducta de apă funcționează iarăși în mod regulat. Făcându-se analiza apei, s'a constatat că ea este destul de bună.

*Regina Italiei decorată.* Figaro, crede că guvernul francez va oferi reginei Italiei crucea legiunii de onoare pentru ținuta sa eroică cu prilejul catastrofei din Sicilia.

**Eveniment fericit.** A. Sa Regală principesa Maria, în seara ajunului de Crăciun, a dat țării Românești o nouă principesă. Nou născutei i-s'a dat frumosul și românescul nume de *Ileana*.

**Demisiunea prim-ministrului României D. Sturdza.** O importantă schimbare s'a petrecut zilele aceste în guvernul actual al României. Președintele consiliului de miniștri d-l D. Sturdza care petrece în Paris în concediu din motive de sănătate și-a înaintat M. Sale Regelui demisia din post. În urma acestei demisiuni M. Sa Regele a numit prin decret regal la propunerea consiliului pe d-l *I. C. Brătianu* președinte al consiliului de miniștri.

Noul prim-ministru este fiul lui Ion C. Brătianu. S'a născut în 1864 la Florica. În 1895 a fost ales deputat de Gorj la colegiul I, 1897 a fost numit ministru de lucrări publice. În guvernul format la 1902 a fost ministru de externe. În actualul cabinet e ministru de interne și acum, în urma demisiei d-lui Sturdza, e președinte al consiliului și ad-interim la ministerul de externe.

**Școala pentru economia de casă** (școala de menaj), susținută de „Reuniunea femeilor rom. din Sibiu“, deschide la 15 Ianuarie n. un curs de bucătărie fină. Cursul va dura de la 15 Ianuarie până la 15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de 80 cor. Elevele primesc locuința și întreaga întreținere în internatul școlii. Informațiuni se pot primi dela comitetul reuniunii. În timpul acestui curs școala primește și execută comenzi de prețuri convenabile.

**Un nou răspuns** ne trimite domnul director Dr. P. Oprea în chestiunea corespondenței primite din Brad. Trăgându-se prea mult această discuție, care începe a depăși limitele obiectivității și prezintă tot mai puțin interes pentru publicitate, — nu mai publicăm de astădată acest răspuns.

**Prințul Nichita despre războiu.** Corespondentul militar al ziarului „Daily Telegraph“, care călătorește acum în Balcani, a fost de curând în Cetege, unde a fost în audiență la principele Nichita.

Corespondentul a întrebat pe Nichita că ce păreri are despre războiu.

Prințul a răspuns că cererea Muntenegrului e justă. Muntenegru nu turbură pacea, ci Austria e cauza complicațiilor, care amenință viitorul și existența Muntenegrului.

Războiul nu s'a început încă, pentru că am promis Puterilor, că voi aștepta hotărârea conferinței. Cu toată Muntenegru a suferit mult și suferă încă, vom continua îndeplinirea loială a datoriilor noastre, însă nici un moment nu vom uită viitorul patriei noastre. Așteptăm, ce ni-se va oferi, înainte de a ne câștiga drepturile cu armele.

Se poate că în caz de războiu Austria să fie învingătoare, însă nu va merge așa ușor,

pentru că muntenegrinii vor lua cu toții armele și cu armele în mână vom muri.

De altfel va fi mai bine dacă se va stinge acest neam, decât să ajungă sub jugul unei puteri străine. Muntenegru pretinde, că între Spizza și Cetege să fie legătură de comunicație cu calea ferată, mai departe să fie legată prin un teritoriu cu Serbia. Numai pe baza aceasta ne putem împăca. Austria în trecut a păcălit într'un mod foarte istet pe muntenegrinii, aceasta acum nu se mai poate întâmpla.

Sperăm că ni-se va da dreptate și că puterile vor respecta drepturile noastre ca să scape Muntenegru dela pericolul unui războiu nedrept și sângeros.

**Pentru înlesnirea și pentru a veni în ajutor micilor economi,** „Reuniunea agricolă din Sibiu“ a cumpărat o mașină sistem „Tornado“, pentru sfârșitul cocenilor de cucuruz. Numita mașină se oferă spre folosire în mod cu totul gratuit.

**În ajunul Crăciunului,** d-na Eugenia V. Tor-dășianu, ajutată de neobositul președinte al meseriașilor noștri, în fața mai multor persoane distinse, — au împărțit daruri școlărilor săraci, ucenicilor de meseriași și mai multor oameni și copii nenorociți. Darurile au fost strânse cu câteva zile mai înainte de împărțitori — și ele nu pot decât să onoreze inimile caritabile.

**La concursul cu premii** organizat de „Reuniunea agricolă sibiană“, s'a înaintat și „Monografia comunei fruntașe Săliște“, o lucrare voluminoasă.

**Relațiile turco-austriace se înăspresc.** Se știe că în ultimul timp, guvernele dela Viena și Constantinopol intraseră în tratative pentru găsirea unui mijloc mai nimerit prin care, anexarea Bosniei, s'ar fi putut motiva fără jignirea amurului propriu turcesc.

Guvernul austriac era dispus să ofere Turciei drept compensație o sumă oarecare de bani.

În ultimul moment însă, Agenția Română ne comunică următoarea telegramă, din care putem deduce că tratativele dintre cele două state sunt pe punctul de a se rupe.

După ce se spun zierele din Constantinopol, Consiliul de miniștri de ieri a hotărât să nu primească propunerea Austro-Ungariei care a oferit Turciei 2 milioane și jumătate de lire, drept despăgubire pentru anexarea Bosniei.

Pe de altă parte Agenția Română ne mai comunică următoarea telegramă venită din Viena.

Știrea despre decizia consiliului de miniștri turcesc, nu este încă confirmată din sorginte oficială.

**Protestarea în contra boicotului turcesc.** Pe insula Rodos se observă o mare mișcare în populațiune în contra boicotării mărfurilor austriace și în special a zăharului austriac.

Populațiunea e hotărâtă să protesteze la parlamentul turcesc.

**Bulgaria comandă tunuri.** Reprezentantul casei Krupp din Viena Kaufmann, a declarat unui ziarist că guvernul bulgar a făcut casei Krupp o mare comandă de tunuri până la valoarea de 10 milioane lei, pentru a fortifica țărmul Dunărei și al mării negre, deoarece țarul Ferdinand a consimțit la reducerea, nu la desființarea flotei, numai cu condiția de a se fortifica aceste țărmuri.

**Intărirea graniței Turciei.** Ministerul de războiu a luat dispoziția ca de-alungul hotarelor vilaetului Cossovosă se facă mai multe întărituri. Până acum au pornit spre acest hotar opt batalioane de infanterie.

**Rusia dăruiește Serbiei 1000 cai.** Colonelul Păunovici, care se află acum în Rusia ca să cumpere cai pentru armată, a adus la cunoștința ministerului de războiu că Rusia a dăruit Serbiei 1000 cai din herghelia statului.

\*) Mai e o bancă cu firma ungurească de vre-o doi stânjini; nu știu ce afaceri o fi învățând. Cor.

**Tratativele turco-bulgare.** Plecarea lui Liapcef la Constantinopole pentru reluarea tratativilor cu Turcia, a devenit problematică.

În cercurile guvernamentale se vorbește că reluarea acestor tratative întâmpină dificultăți și obstacole.

Întrebat de un prieten intim al său dacă pleacă la Constantinopole, Liapcef a răspuns că nu, și că tratativele nu vor fi reluate.

Oficiul guvernului „Vremea“ lasă însă să se înțeleagă că, dimpotrivă, aceste tratative vor fi reluate.

**Prințul George al Serbiei sprijinind bandele.** Reprezentanții diferitelor bande sârbești au fost primiți cu ocazia sărbătorilor, în audiență la prințul George al Serbiei. Prințul le-a oferit o mie de lei pentru echiparea bandelor, promițând că va interveni la ministerul de război să împartă arme tuturor bandelor ce se vor forma în viitor.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.  
Red. responsabil: DEMETRU MARCU.

## Cassa de păstrare (reuniune)

— în Săliște. —

Primește depuneri spre fructificare cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri se plătesc, după starea casei și fără anunț.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri.

Imprumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu cavenți, pe ipotecă precum și ca credite de curent pe lângă asigurarea hipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

6—20

**Diracțiunea.**

## „Cassa de păstrare în Mercurea“

— societate pe acțiuni. —

Primește depuneri spre fructificare cu interese de 4½%, de la Cor. 1000— în sus pe lângă anunț de 180 zile cu interese de 5%, iar de la suma de Cor. 10,000 în sus cu anunț de 360 zile cu interese de 5½%.

Interesele după depuneri se capitalizează de 2 ori pe an, și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie st. n.

Darea de interese o plătește institutul separat.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Acoardă împrumuturi pe cambii; cambii cu acoperire hipotecară; obligațiuni cu cavenți; pe ipotecă; credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții de la bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 6½%—8%, fără nici o proviziune.

4—20

**Diracțiunea.**

## „GEOGEANA“, institut de credit și economii, societate pe acții — în Geoagiu (Algyógy). —

Primește depuneri spre fructificare:  
Cu 4½%, dacă anunțul e scurt.  
Intrucât permite starea casei, aceste se replătesc și fără anunț.

Cu 5%, dacă sumele sunt cel puțin de 500 cor. și termenul de anunț 15 zile.

Cu 5½%, dacă se depun sume de 1000—2000 cor. cel puțin pe 1 an, cu anunț statutar.

Sume mai mari, după învoeli speciale.

Depuneri de ale corporațiilor culturale se retribuesc cu 6%.

Darea de interese o plătește institutul.

Interesele se capitalizează de două ori pe an: în 30 Iunie și 31 Decembrie.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă, ori prin mandate de cec. De asemenea punem la dispoziția celor doritori casete de economizare.

1—

**Diracțiunea.**

Administrația revistei noastre, roagă pe domnii abonați să binevoiască a-și trimite fiecare mai dinainte abonamentul, pentru a nu avea neplăceri în primirea regulată a „Țării Noastre“. De asemenea sunt rugați d-nii restanțieri, pentru sumele ce ne datorează.

## Apă de beut fără baccile de Typhus

garantată prin

### DELPHIN-FILTRU

care trebuie înșurubat pe dată la locul canalei obicinuite.

Filtru mare

Filtru în sticlă

strecură 120 litre pe oară. Mărimea: ½ 1 1½ 2 litre

Prețul K 52-80. Prețul K 5-50 6-60 8-80 11—

\* Probat și exclusiv întrebuințat la Armata și Marina imper. și reg. \*

Filtru Delphin pentru canalizări care funcționează liber de bacterii.

Numai la canalizare în Budapesta se întrebuințează de mai mulți ani spre cea mai mare îndestulare peste 9000 de aparate.

**Opinii:** Ministerul de război imperial reg. — Institutul igienic al universității reg. în Budapesta. — Institutul bacterologic al orașului Budapesta. — Institutul igienic al universității imp. reg. în Viena. — Institutul igienic al universității imp. reg. în Praga. — Institutul microscopic-bacterologic în Berlin. — Institutul bacterologic al spitalului marinei imperial regesc în Pola.

Delphin-Fabrică de filtre **Viena XIV**  
Strada Nobile 23.



Prețul K 33—

Reprezentanța generală  
și Depozit:

**AND. RIEGER, SIBIU.**